

Dorota Oniszczyk

Strategia Prezesa UKE do 2015 roku jako siła rozwoju społeczeństwa informacyjnego

Ekonomiczne Problemy Usług nr 105, 749-757

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

DOROTA ONISZCZUK

Urząd Komunikacji Elektronicznej

STRATEGIA PREZESA UKE DO 2015 ROKU JAKO SIŁA ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO

Wprowadzenie

Gwałtowny wzrost znaczenia informacji oraz usług świadczonych drogą elektroniczną oraz wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych wiąże się z nowym trendem transformacji cywilizacyjnej – transformacji w kierunku społeczeństwa informacyjnego¹. Wymaga synergii działań wielu czynników dotyczących infrastruktury, podaży usług i treści oraz popytu związanego z odpowiednimi kompetencjami i motywacjami².

Jednym z ważniejszych czynników wpływających obecnie na rozwój społeczeństwa informacyjnego jest konkurencyjny rynek. Oprócz rynku wpływ na oblicze społeczeństwa informacyjnego ma szereg sił, które współcześnie wpływają na proces jego kształtowania.

Określenie ich wszystkich jest praktycznie niemożliwe ze względu na wielowymiarowość tej nowej formy cywilizacyjnej. Do najważniejszych sił kształtujących społeczeństwo informacyjne należy zaliczyć:

- postęp techniczny i technologiczny branży komunikacyjno-informacyjnej,
- przemiany struktur gospodarczych i politycznych,
- politykę państw i struktur ponadnarodowych,
- grupy interesów³.

¹ *Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013*, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Warszawa, grudzień 2008, s. 6.

² *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa, maj 2012, s. 106.

³ M. Goliński: *Społeczeństwo informacyjne – problemy definicyjne i problemy pomiaru*, w: *Polskie doświadczenia w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego. Dylematy cywilizacyj-*

Możliwości wpływu polityki państw i struktur ponadnarodowych na proces kształtowania się społeczeństwa informacyjnego są dosyć znaczne. Zaczynając od tworzenia regulacji prawnych, poprzez systemy zachęt dla przedsiębiorców i konsumentów, a kończąc na zaangażowaniu finansowym w projekty inwestycyjne.

W tym kontekście istotne jest zwrócenie uwagi na dokumenty, których celem jest rozwój cyfrowej cywilizacji i odpowiedź na pytanie: czy strategia regulacyjna Prezesa UKE do 2015 r. wpisuje się w ten nurt.

1. Działania na rzecz rozbudowy infrastruktury

W Europejskiej Agencji Cyfrowej podkreślono znaczenie upowszechnienia Internetu szerokopasmowego dla promowania włączenia społecznego i konkurencyjności w UE. Potwierdzono w niej cel polegający na zapewnieniu wszystkim Europejczykom dostępu do szerokopasmowego Internetu do 2013 roku.⁴ Kluczowe jest zapewnienie, aby do 2020 roku wszyscy Europejczycy mieli dostęp do Internetu o przepustowości przekraczającej 30 Mb/s i aby przynajmniej połowa europejskich gospodarstw domowych miała dostęp do połączeń o przepustowości przekraczającej 100 Mb/s.

W Polsce na koniec 2011 roku z usług dostępu do Internetu korzystało ponad 10 mln użytkowników, blisko o 12% więcej niż w 2010 roku. Przełożyło się to na penetrację na poziomie 74,4% w odniesieniu do gospodarstw domowych oraz 26% w przeliczeniu na 100 mieszkańców⁵.

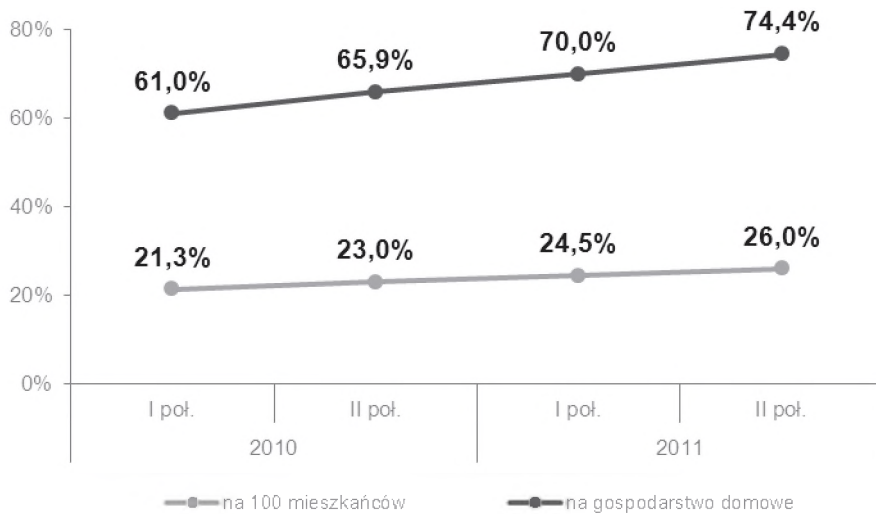
Pomimo ciągłego wzrostu penetracji łączy szerokopasmowych Polska nadal zajmuje jedno z ostatnich miejsc wśród państw Unii Europejskiej⁶.

no-kulturowe, red. L.H. Haber, Uczelniane Wydawnictwa Naukowo-Dydaktyczne AGH, Kraków 2002, s. 109.

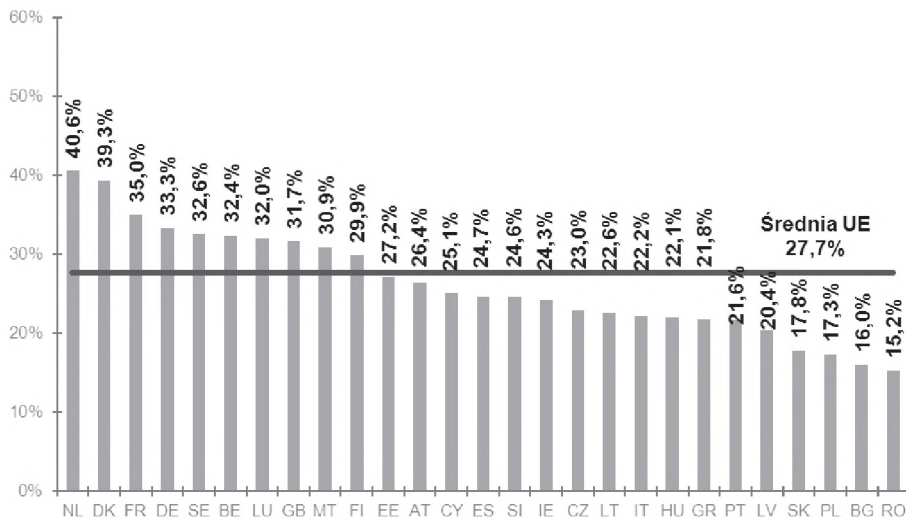
⁴ *Europejska agenda cyfrowa*, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Bruksela dnia 26.8.2010, KOM(2010)245, wersja ostateczna/2, zał. 2, pkt 1.

⁵ *Raport o stanie rynku telekomunikacyjnego w Polsce w 2011 roku*, Urząd Komunikacji Elektronicznej, Warszawa, czerwiec 2012, wykres 1.

⁶ *Raport o stanie rynku...*, wykres 3.

Rys. 1. Wskaźniki penetracji Internetu szerokopasmowego

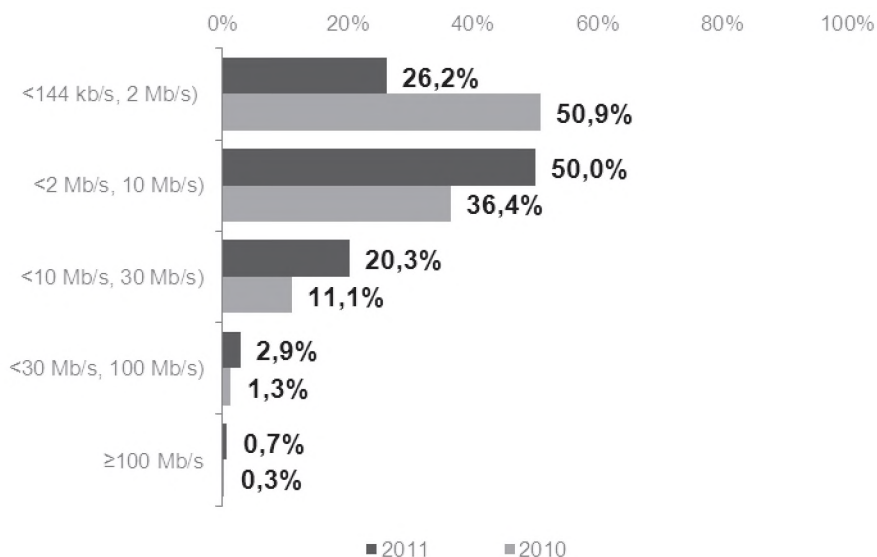
Źródło: *Raport o stanie rynku...*

Rys. 2. Penetracja na 100 mieszkańców stacjonarnego szerokopasmowego dostępu do Internetu w krajach UE, stan na koniec 2011 r.

Źródło: *Raport o stanie rynku...*

Dostęp szerokopasmowy w Polsce charakteryzują też relatywnie niskie prędkości. W 2011 roku około 73,8% łączy charakteryzowało się prędkością równą lub

wyższą niż 2 Mb/s, czyli o 24,7 p.p. więcej niż w 2010 roku. Najwyższe przepływności oferowali przede wszystkim operatorzy TVK – należało do nich 70,9% łączy z przedziału 10 Mb/s lub więcej⁷.

Rys. 3. Przepływności Internetu szerokopasmowego w 2011 r.

Źródło: *Raport o stanie rynku...*

Postęp technologiczny w zakresie treści cyfrowych i przesyłu danych wymaga zwiększania przepustowości sieci, w tym szybkiego rozwoju sieci nowej generacji (NGN/NGA).

Stąd też nadrzędnym celem strategicznym, jaki postawił sobie Prezes UKE w swojej strategii do 2015 roku, jest wprowadzenie narzędzi stymulujących przedsiębiorców telekomunikacyjnych oraz podmioty publiczne do inwestowania w infrastrukturę w oparciu o nowoczesne technologie.

W przypadku rynku dostępu szerokopasmowego Prezes UKE zamierza rozwijać koncepcję zróżnicowanej geograficznie regulacji, która pozwala zaprojektować obowiązki zarówno dostosowane do aktualnych warunków konkurencji w określonych obszarach i stwierdzonych tam problemów rynkowych, jak też ograniczyć je do niezbędnego minimum koniecznego dla poprawy sytuacji na rynku. Oznacza to złagodzenie regulacji na obszarach, gdzie stwierdzone problemy rynkowe będą miały mniej nasilony charakter, oraz uwzględnienie nakładów, jakich wymaga budowa infrastruktury FTTx.

⁷ *Ibidem*, wykres 13.

W przypadku gdy operator poniósł wydatki na nowe przedsięwzięcie inwestycyjne, w tym budowę sieci nowej generacji, Prezes UKE, ustalając opłaty z tytułu dostępu telekomunikacyjnego, będzie brał pod uwagę wykonane przez tego operatora inwestycje. Takie rozwiązanie pozwoli na uzyskanie przez inwestujących operatorów rozsądnej stopy zwrotu z kapitału zaangażowanego w budowę sieci nowej generacji.

W przypadku rynku dostępu do infrastruktury sieciowej wdrażana będzie koncepcja drabiny inwestycyjnej, poprzez zastosowanie regulacji, która powinna doprowadzić do zwiększenia konkurencji infrastrukturalnej oraz zaangażowania inwestycyjnego operatorów alternatywnych w budowę sieci NGA. Zapewnienie dostępu do zasobów sieciowych przyczynia się do wzrostu udziału własnej infrastruktury operatorów alternatywnych i ich możliwości konkurowania w przypadku nowej architektury sieciowej opartej na włóknach światłowodowych.

W modelu dobrowolnego współdzielenia infrastruktury również operatorzy nie zajmujący pozycji znaczącej będą mogli na zasadach wzajemności udostępniać własną infrastrukturę. Pozwoli to, w sposób korzystny dla wszystkich stron, zdewersyfikować ryzyko inwestycyjne oraz uniknąć kosztownej duplikacji sieci.

Jak podkreślono w Europejskiej Agencji Cyfrowej, istotnym środkiem wzmacniania konkurencji jest bezprzewodowy Internet szerokopasmowy, umożliwiający zwiększanie wyboru oferowanego konsumentom i dostępu do Internetu w obszarach wiejskich oraz innych obszarach, w których wprowadzanie przewodowego Internetu szerokopasmowego jest trudne lub nieopłacalne.

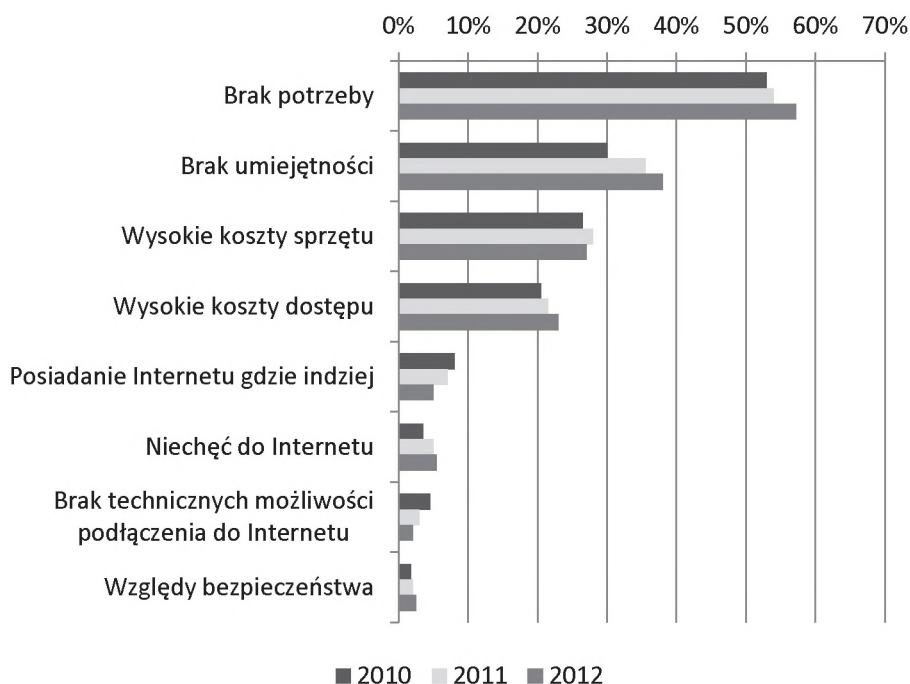
Podjęmując działania w tym zakresie, Prezes UKE ogłosił w sierpniu 2012 roku rozpoczęcie postępowania przetargowego na pięć rezerwacji częstotliwości z pasma 1800 MHz przeznaczonych do świadczenia na obszarze całego kraju mobilnych usług telekomunikacyjnych. Przydział pozostałych częstotliwości z pasma 800 MHz oraz z pasma 2,6 GHz planowany jest na przełomie lat 2013/2014 w drodze aukcji.

2. Czy sama infrastruktura wystarczy?

Niezależnie od działań proinwestycyjnych warto pamiętać, że inwestycje w rozwój sieci staną się opłacalne dopiero wtedy, kiedy technologie cyfrowe będą powszechnie wykorzystywane. Mówiąc o wykorzystywaniu zdobyczy cyfrowych, trzeba mieć na uwadze fakt, że Polska zajmuje jedno z ostatnich miejsc w rankingu zarówno pod względem dostępności technologii cyfrowych, jak i praktycznego wykorzystania ich przez społeczeństwo. Realny dostęp Polaków do technologii cyfrowych, ich aktywne uczestnictwo w społeczeństwie cyfrowym to nie tylko

kwestia dostępności odpowiedniej infrastruktury i sprzętu. To kwestia odpowiednich umiejętności, motywacji i wizji⁸.

Według danych GUS najczęstszą przyczyną braku dostępu do Internetu podawaną przez gospodarstwa domowe⁹ w Polsce jest brak potrzeby korzystania z niego¹⁰. Wskaźnik ten z roku na rok wzrasta i w 2012 roku wyniósł 55,2%. Drugą w kolejności wskazywaną przyczyną był brak odpowiednich umiejętności, również poziom tego wskaźnika systematycznie wzrasta.

Rys. 4. Gospodarstwa domowe bez dostępu do Internetu z powodu braku dostępu do tej sieci

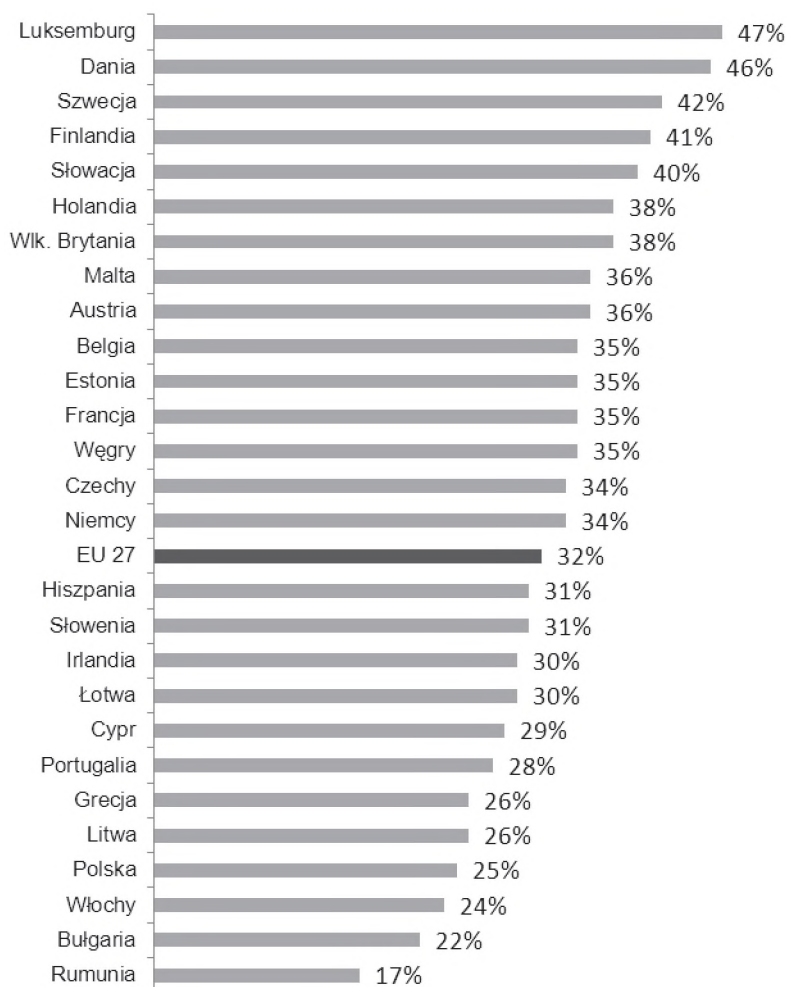
Źródło: *Spoleczeństwo informacyjne w Polsce...*

⁸ *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności...*, s. 124.

⁹ Badanie dotyczy gospodarstw domowych, w skład których wchodzi osoby w wieku 16-74 lata.

¹⁰ *Spoleczeństwo informacyjne w Polsce, Wyniki badań statystycznych z lat 2008-2012*, GUS, Informacje i Opracowania Statystyczne, Warszawa 2012.

Badania Eurostatu¹¹ w zakresie umiejętności wykonywania zadań związanych z dostępem do Internetu (umiejętność wykonania 3 lub 4 działań) wskazały, że umiejętności Polaków są dużo niższe niż średnia europejska.

Rys. 5. Procent osób umiejących wykonać 3 lub 4 zadania związane z dostępem do Internetu

Źródło: Eurostat, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

Dążąc do powszechniejszego wykorzystania Internetu przez konsumentów, Prezes UKE będzie aktywnie wspierać inicjatywy prowadzone przez Ministerstwo

¹¹ http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

Administracji i Cyfryzacji, uczestnicząc w konferencjach oraz przygotowując opinie i ekspertyzy. Będzie również obejmował patronatem inicjatywy przedsiębiorców telekomunikacyjnych i środowisk pozarządowych związane z walką z wykluczeniem cyfrowym.

Europejska Agenda Cyfrowa zakłada również potrzebę wspólnych działań, aby zagwarantować pełny dostęp do nowych elektronicznych treści dla osób niepełnosprawnych. Istotnym elementem realizowanej przez UKE polityki prokonsumenckiej jest identyfikacja i monitorowanie potrzeb użytkowników. Szczególny nacisk musi zostać położony na potrzeby osób niepełnosprawnych i warunki, w jakim korzystają oni z usług.

Zgodnie z badaniami przeprowadzonymi przez GUS¹², w 2012 roku regularne korzystanie z Internetu deklarowało 29% osób w grupie wiekowej 55-64 lata i zaledwie 13% respondentów w wieku 65-74 lata. Prezes UKE, obejmując patronatem Koalicję Cyfrowego Włączenia Generacji 50+ „Dojrzałość w sieci”, prowadzi i będzie prowadził działania zachęcające osoby dojrzałe do zwiększenia kompetencji w zakresie korzystania z nowych technologii.

Podsumowanie

Oceniając działania Prezesa UKE przedstawione w Strategii, można bez wątplenia stwierdzić, że doprowadzi ona do wzrostu dostępności i innowacyjności usług oraz zmian w codziennym życiu konsumentów, jak i przedsiębiorców telekomunikacyjnych. Korzyści z tego wynikające powinny przełożyć się w pośredni sposób na całą gospodarkę, w tym rozwój społeczeństwa informacyjnego, a dalej: wzrost perspektyw zatrudnienia, łatwiejszy i efektywniejszy udział w edukacji, wzrost dochodów oraz większą aktywność społeczną.

Strategia Prezesa UKE stanowi więc siłę wpływającą na rozwój społeczeństwa informacyjnego. Efektem jej wdrożenia będzie coraz wyższy stopień zaawansowania cyfrowej cywilizacji, przejawiający się wciąż wrastającym poziomem technologicznym oraz coraz powszechniejszym udziałem społecznym.

Literatura

1. Babis H., Flaga-Gieruszyńska K.: *Rynek usług telekomunikacyjnych*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2011, s. 74.
2. Goliński M.: *Spoleczeństwo informacyjne – problemy definicyjne i problemy pomiaru*, w: *Polskie doświadczenia w kształtowaniu społeczeństwa informacyjnego*

¹² *Spoleczeństwo informacyjne w Polsce, Wyniki badań statystycznych z lat 2008-2012*, Główny Urząd Statystyczny, Informacje i Opracowania Statystyczne, Warszawa 2012, s. 102.

- Dylematy cywilizacyjno-kulturowe*, red. L.H. Haber, Uczelniane Wydawnictwa Naukowo-Dydaktyczne AGH, Kraków 2002.
3. *Digital Agenda for Europe, Scoreboard 2011*, European Commission, Directorate-General for Communication Networks, Content and Technology, June 2012.
 4. *Strategia rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce do roku 2013*, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, Warszawa, grudzień 2008.
 5. *Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju*, Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, Warszawa, maj 2012.
 6. *Strategia Regulacyjna Prezesa UKE do 2015 r.*, UKE, Warszawa, listopad 2012.
 7. *Europejska agenda cyfrowa*, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Bruksela dnia 26.8.2010, KOM(2010)245, wersja ostateczna/2.
 8. *Raport o stanie rynku telekomunikacyjnego w 2011 r.*, UKE, Warszawa, czerwiec 2012.
 9. *Społeczeństwo informacyjne w Polsce, Wyniki badań statystycznych z lat 2008-2012*, GUS, Informacje i Opracowania Statystyczne, Warszawa 2012.
 10. Eurostat, http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

REGULATORY STRATEGY OF THE UKE PRESIDENT TILL 2015 AS A STRENGTH OF THE INFORMATION SOCIETY

Summary

An important factor that shapes the information society is the policy of individual countries and supranational. There are many ways countries or national structures can influence the information society, starting from legal regulations through various incentives for entrepreneurs and consumers, and ending up with financial participation in investment projects.

In this context it is important to answer the question whether the Regulatory Strategy of the UKE President till 2015 is a strength that has an impact on the development of the information society and how the proposed actions will bring the development of the digital civilization to a higher level.

Translated by Dorota Oniszczyk

Tezy zawarte w opracowaniu odzwierciedlają indywidualne poglądy Autora i nie mogą być traktowane jako stanowisko Prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej.